

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. P.**, proti žalovanému: **Magistrát města Kladna**, se sídlem náměstí Starosty Pavla 44, Kladno, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2008, č. j. 44 Ca 35/2007 - 55,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 29. 1. 2008, č. j. 44 Ca 35/2007 - 55, zastavil řízení o žalobě žalobce na ochranu proti nečinnosti žalovaného a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

V odůvodnění soud uvedl, že usnesením ze dne 22. 5. 2007, č. j. 44 Ca 35/2007 - 17, ve výroku II. zamítl žádost žalobce o osvobození od placení soudních poplatků a usnesením ze dne 1. 9. 2007, č. j. 44 Ca 35/2007 - 31, vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku (kasační stížnosti proti výroku II. usnesení ze dne 22. 5. 2007 Nejvyšší správní soud zamítl a kasační stížnost proti usnesení ze dne 1. 9. 2007 odmítl). Krajský soud usnesením ze dne 11. 1. 2008 žalobce opětovně vyzval k zaplacení soudního poplatku, žalobce reagoval podáním ze dne 23. 1. 2008, ve kterém žádal, aby bylo postupováno podle platných zákonů a bylo mu přiznáno osvobození od soudních poplatků na základě návrhu. Vzhledem k tomu, že žalobce do 29. 1. 2008 soudní poplatek nezaplatil a o jeho osvobození od soudního poplatku již soud pravomocně rozhodl, krajský soud řízení o podané žalobě podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zastavil.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, ve které namítal, že krajský soud se vůbec nezajímal o důvody podané žaloby, poukázal na nezákonný postup správního orgánu, jeho nečinnost a nezákonný zásah. Stěžovatel dovolává se principu legitimního očekávání konstatoval, že stejný senát krajského soudu ve věci sp. zn. 44 Ca 87/2006 respektoval, že žaloba je osvobozena od soudních poplatků. Stěžovatel namítal, že řádně požádal o osvobození od soudních poplatků, přestože je dán zákonný důvod podle § 11 odst. g) [zřejmě myšleno odst. 1 písm. g)] zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že žaloba je podána z důvodu nesprávného úředního postupu a jsou splněny podmínky pro osvobození podle § 11 odst. 3 písm. f) a g) zákona o soudních poplatcích. Stěžovatel dále uvedl, že jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků byly nezákonně odmítnuty a Nejvyšší správní soud, neznalý všech okolností žaloby, kasační stížnost zamítl. Stěžovatel zdůraznil, že dne 23. 1. 2008 opětovně požadoval osvobození od soudních poplatků ze zákona, a navrhl, aby bylo napadené usnesení zrušeno.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Dne 7. 4. 2008 byl spis krajského soudu předložen Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti podané kasační stížnosti. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *v řízení o kasační stížnosti, jehož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení, které bylo důsledkem nezaplacení soudního poplatku za předchozí kasační stížnost, by opětovné trvání jak na podmínce ubrazení poplatku pro toto řízení, tak i na podmínce povinného zastoupení ve svém důsledku znamenalo jen další řetězení téhož problému, což by popíralo smysl samotného řízení, a zároveň by nespovídalo ani zásadě hospodárnosti a rychlosti řízení, která se obecně uplatňuje ve vztahu k výkonu celé veřejné správy* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, www.nssoud.cz).

Citovaný právní názor lze bezpochyby aplikovat též v projednávané věci, neboť i zde by striktní trvání na podmínce zaplacení soudního poplatku a zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti způsobilo jen řetězení téhož problému, případně by mohlo vést k nepřipustnému odepření přístupu k Nejvyššímu správnímu soudu. S ohledem na tuto skutečnost netrvá Nejvyšší správní soud na platbě soudního poplatku, ani na povinném zastoupení stěžovatele a tyto okolnosti zohledňuje i při posuzování dalších náležitostí kasační stížnosti, které tak má rovněž za splněné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 625/2005, www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud proto považoval za důvod podání kasační stížnosti důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že Krajský soud v Praze usnesením ze dne 22. 5. 2007, č. j. 44 Ca 35/2007 - 17, ve výroku II., zamítl žádost stěžovatele o osvobození od placení soudních poplatků a usnesením ze dne 1. 9. 2007, č. j. 44 Ca 35/2007 - 31, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu ve výši 1000 Kč. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 28. 11. 2007, č. j. 4 Ans 8/2007 - 46, zamítl kasační stížnost stěžovatele proti výroku II. usnesení krajského soudu ze dne 22. 5. 2007 a odmítl kasační stížnost stěžovatele proti usnesení krajského soudu ze dne 1. 9. 2007. Krajský soud poté stěžovatele usnesením ze dne 11. 1. 2008, č. j. 44 Ca 35/2007 - 52, vyzval, aby ve lhůtě 1 týdne od doručení usnesení zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 1000 Kč, a současně jej poučil, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení zastaveno. Stěžovatel následně v podání ze dne 23. 1. 2008 konstatoval, že je ze zákona osvobozen od soudního poplatku podle § 11 odst. 1 písm. g) a odst. 3 písm. g) zákona o soudních poplatcích, a požádal o přiznání osvobození od soudních poplatků na základě návrhu. Krajský soud poté dne 29. 1. 2008 vydal napadené usnesení.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 47 písm. c) s. ř. s. soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak zvláštní zákon.

Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. Podle odst. 3 téhož ustanovení soud poplatníka ve výzvě poučí o tom, že řízení zastaví, jestliže poplatek nebude ve stanovené lhůtě zaplacen.

Krajský soud usnesením ze dne 11. 1. 2008 stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku a stanovil mu k tomu přiměřenou lhůtu. Stěžovatel však v této lhůtě, ani později soudní poplatek nezaplatil, ačkoliv byl řádně poučen o následcích nezaplacení poplatku. Stěžovatel tedy navzdory poučení nesplnil poplatkovou povinnost, což vedlo krajský soud k vydání rozhodnutí o zastavení řízení.

Pro posouzení zákonnosti napadeného usnesení je ovšem nezbytné přezkoumat podání stěžovatele ze dne 23. 1. 2008, jímž reagoval na výzvu k zaplacení soudního poplatku a žádal o osvobození od soudního poplatku.

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že o podané žádosti o osvobození od soudního poplatku musí být rozhodnuto dříve, než soud pro nezaplacení soudního poplatku řízení zastaví. Toto obecné pravidlo však má své výjimky, neboť jeho mechanické uplatňování by mohlo v některých případech vést ke zbytečnému prodlužování řízení opakovaním stále stejných žádostí a rozhodnutí o nich. O opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku v rámci jednoho řízení je soud povinen rozhodnout jen v případě, že tato žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, zejména došlo-li ke změně poměrů účastníka řízení.

O takový případ však v projednávané věci nejde. Původní žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků byla zamítnuta výrokiem II. usnesení krajského soudu ze dne 22. 5. 2007. Toto rozhodnutí bylo podrobeno přezkumu Nejvyšším správním soudem, který kasační stížnost zamítl a v odůvodnění stěžovateli objasnil, proč řízení o žalobě podle § 79 s. ř. s. není ze zákona osvobozeno od soudních poplatků.

V podání ze dne 23. 1. 2008 stěžovatel neuplatnil žádný důvod pro individuální osvobození od soudních poplatků, pouze zopakoval své tvrzení, že je ze zákona osvobozen

od soudního poplatku podle § 11 odst. 1 písm. g) a odst. 3 písm. g) zákona o soudních poplatcích. Na toto tvrzení již stěžovateli dříve odpověděl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2007, č. j. 4 Ans 8/2007 - 46, proto nebylo nutné, aby krajský soud o nové žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků samostatně rozhodoval.

Pokud jde o namítaná pochybení správního orgánu a námitku, že se krajský soud vůbec nezajímal o důvody podané žaloby, Nejvyšší správní soud připomíná, že soudy se mohou případem věcně zabývat teprve tehdy, jsou-li splněny podmínky řízení a zaplacen soudní poplatek. Stěžovatel však soudní poplatek nezaplatil, jeho žaloba proto nemohla být vpuštěna do přezkumu a krajský soud musel řízení zastavit.

K dalším námitkám stěžovatele Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků již bylo rozhodnuto, toto rozhodnutí přezkoumal i Nejvyšší správní soud, a důvody pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků již nejsou předmětem tohoto řízení. Přesto však Nejvyšší správní soud považuje za vhodné zopakovat argumentaci uvedenou v jeho rozsudku ze dne 28. 11. 2007, č. j. 4 Ans 8/2007 - 46.

Podle § 11 odst. 1 písm. g) zákona o soudních poplatcích se od poplatku osvobozují řízení ve věcech náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě nebo nesprávným úředním postupem. Podle § 11 odst. 3 písm. g) téhož zákona se osvobození podle odstavců 1 a 2 vztahuje, s výjimkou dědického řízení, i na řízení o výkon rozhodnutí.

V posuzované věci podal stěžovatel žalobu, kterou krajský soud posoudil jako žalobu proti nečinnosti správního orgánu ve smyslu § 79 s. ř. s. Nejedná se tedy o řízení ve věcech náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě nebo nesprávným úředním postupem, a ustanovení § 11 odst. 1 písm. g) zákona o soudních poplatcích se proto na posuzovaný případ nevztahuje.

Nejvyšší správní soud k tomu doplňuje, že k řízení o náhradě škody nejsou příslušné soudy ve správním soudnictví, neboť tento předmět řízení nelze podřadit pod ustanovení § 4 s. ř. s., ale soudy, které rozhodují v občanském soudním řízení.

Podle § 79 s. ř. s. ten, kdo bezvysledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek.

V řízení podle § 79 s. ř. s. se tedy žalobce domáhá vydání správního rozhodnutí, nikoliv výkonu rozhodnutí. Řízení o výkon rozhodnutí (jinak též exekuční řízení), uvedené v § 11 odst. 3 písm. g) zákona o soudních poplatcích, je jedním z typů občanského soudního řízení, ve kterém může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí, pokud povinný dobrovolně nesplní, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí. Jedná se zpravidla o výkon (exekuci) rozhodnutí civilního soudu, jímž byla povinné osobě uložena nějaká soukromoprávní povinnost, většinou povinnost zaplacení určité peněžní částky.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ani ustanovení § 11 odst. 3 písm. g) zákona o soudních poplatcích se na posuzovaný případ nevztahuje, neboť předmětem řízení, jež stěžovatel svou žalobou inicioval, není výkon rozhodnutí, ale zjištění, zda byl žalovaný správní orgán nečinný a zda je na místě, aby mu soud uložil povinnost vydat správní rozhodnutí.

Na posuzovaný případ nelze vztáhnout ani namítané ustanovení § 11 odst. 3 písm. f) zákona o soudních poplatcích, neboť řízení o kasační stížnosti je ze zákona osvobozeno od soudního poplatku pouze v případě, že zákon od poplatku osvobozuje i jemu předcházející řízení žalobní. Tak tomu ovšem v projednávané věci není.

K námitce stěžovatele, že stejný senát krajského soudu ve věci sp. zn. 44 Ca 87/2006 respektoval, že žaloba je osvobozena od soudních poplatků, Nejvyšší správní soud podotýká, že nemůže nastat situace, při které by bylo řízení o žalobě ve správním soudnictví osvobozeno od soudního poplatku podle § 11 odst. 1 písm. g) nebo odst. 3 písm. f), případně písm. g) zákona o soudních poplatcích. Jiné důvody pro osvobození od soudních poplatků stěžovatel neuváděl, proto Nejvyšší správní soud považuje jeho argumentaci relevantním očekáváním za bezpředmětnou.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že shledal kasační námitky nedůvodnými a nezjistil namítanou nezákonnost rozhodnutí krajského soudu. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. tedy nebyl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2008, č. j. 44 Ca 35/2007 - 55, jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalovanému v tomto stádiu řízení žádné náklady nevznikly a stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu